

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้การออกแบบผลิตภัณฑ์ และศักยภาพ ธุรกิจชุมชน ตำบลเชิงดอย และตำบลตลาดขวัญ อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่' ในขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการจัดลำดับความสำคัญ ของการดำเนินงานในขั้นตอนการวิจัย ตั้งแต่การค้นหาข้อมูลในขั้นต้น ต่อมาจนถึงขั้นตอนการศึกษาผู้ประกอบการ ด้านที่มาของวัตถุดิบ ด้านสถานที่ผลิต ด้านวัตถุดิบ การออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น โดยใช้กลุ่มธุรกิจที่มีผู้ประกอบการที่เข้าร่วมในการเก็บข้อมูล 9 กลุ่มผลิตภัณฑ์

การวิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์ และศักยภาพของธุรกิจชุมชนทั้ง 9 กลุ่มผลิตภัณฑ์ เป็นการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในระดับท้องถิ่น ให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้เกิดการคิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน นำมาประเมินผลในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของท้องตลาดทั้งในประเทศ และในต่างประเทศ อีกทั้งเป็นการพัฒนาซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
3. ประชากรที่ศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง
4. กิจกรรมในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ตำบลเชิงดอย และตำบลตลาดขวัญ อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่' เพื่อดำเนินการพัฒนา และออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ยกระดับสู่การพัฒนาสินค้าท้องถิ่น ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

นับเป็นขั้นตอนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาต่างๆ แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาบริบทชุมชนโดยติดต่อประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ อบต. และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเตรียมนัดประชุม

2.2 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 1 ประชุมทีมวิจัยเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการดำเนินงานวิจัย ระหว่างผู้วิจัย ผู้นำท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชนในระดับหมู่บ้าน และครัวเรือนด้าน ประวัติ สภาพแวดล้อม ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา และความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านปัญหา สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 ศึกษาผลงานจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

2.5 การจัดเวทีครั้งที่ 2 เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการ โดยนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาผลงาน วิเคราะห์ และหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.6 เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิต และการจัดจำหน่าย

2.7 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากลวิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.8 การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการจัดการ การผลิต ด้านการตลาดและออกแบบตกแต่ง ร้านค้า

2.9 การเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 3 การวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงาน

2.10 การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพัฒนาแล้วไปวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.11 นำผลิตภัณฑ์ไปทดลองวางจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ นับเป็น การประเมินผลโดยให้ประชาชนทำการประชาพิจารณ์

2.12 ประเมินสรุปผลการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสินค้า ตามความต้องการของท้องตลาด ถ้าการจำหน่ายประสบผลสำเร็จต่อไปชุมชนนำผลิตภัณฑ์ จำหน่าย โดยออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด

2.13 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 4 ประเมินสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อหาแนวทาง ในการแก้ไข พัฒนาคุณภาพ การจัดจำหน่าย เพื่อดึงดูดลูกค้า

2.14 การจัดนิทรรศการ

1) การจัดนิทรรศการ ณ ลานที่ว่าการอำเภอคอยสะเก็ด

2.15 สรุปบทเรียนกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- 1) สรุปบทเรียนกระบวนการของโครงการเพื่อหาแนวทางต่อยอดการวิจัยครั้งต่อไป
- 2) สรุปผลการวิจัย จัดพิมพ์รูปเล่ม จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และเว็บไซต์

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ผลิตภัณฑ์กลุ่มธุรกิจชุมชน

จากขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย ครั้งนี้ ทำให้งานวิจัยมีความต่อเนื่องโดยมีแผนการวิจัยและรายละเอียด ดังนี้

แผนการวิจัย

ตารางที่ 3.1 แผนปฏิบัติการวิจัย (Action Plan)

กิจกรรม	สถานที่/ ระยะเวลา	ผู้ดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. ศึกษาบริบทชุมชน โดยการติดต่อประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนคณะกรรมการ อบต. และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเตรียมนัดประชุม	ณ ห้องประชุมเทศบาล ตำบลดอยสะเก็ด 10 มีนาคม 2551	ผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และผู้นำชุมชน	- ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ การอบต. และผู้เกี่ยวข้อง ในพื้นที่มีความเข้าใจร่วมกัน ในโครงการวิจัย - ผลการศึกษาข้อมูล สภาพบริบทชุมชน - ความต้องการของชุมชน - ความสัมพันธ์ภายในชุมชน
2. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 1 ประชุมทีมวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานวิจัย ระหว่างผู้วิจัย ผู้นำท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล อำเภอดอยสะเก็ด 13 มีนาคม 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอดอยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ความต้องการของชุมชน - ความสัมพันธ์ภายในชุมชน - ผู้วิจัย ผู้นำท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา มีความเข้าใจร่วมกัน ในโครงการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชนในระดับหมู่บ้าน และครัวเรือนด้านประวัติ สภาพแวดล้อม ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษาและความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านปัญหา สรรพ และ วิเคราะห์ข้อมูล	ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล อำเภอดอยสะเก็ด 11 เมษายน – 23 พฤษภาคม 2551	ผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้ข้อมูลชุมชนบริบทชุมชน ในระดับหมู่บ้าน และครัวเรือน ด้านประวัติ สภาพแวดล้อม ลักษณะ ทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

			การศึกษา และความสัมพันธ์ ฯลฯ
4. ศึกษาจากผู้ที่ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน	สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่ 4 มิถุนายน 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอดอยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้แนวคิดในการพัฒนา และออกแบบผลิตภัณฑ์
5. การจัดเวทีครั้งที่ 2 เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการ โดยนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน มาวิเคราะห์ และหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์	ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบล ดอยสะเก็ด 18 มิถุนายน 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่ม อาชีพในอำเภอดอยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ และหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์
6. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ของชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการผลิตทั้งหมดทั้ง 4 ประเภท 5 กลุ่ม เป็นการศึกษาปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิต และการจัดจำหน่าย	ณ ห้องประชุมเทศบาล ตำบลดอยสะเก็ด / ตำบลเชิงดอย ตำบลตลาดขวัญ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 3 กรกฎาคม - 18 กรกฎาคม 2551	ผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ประเภท 5 กลุ่ม และปัญหา ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิต และการจัดจำหน่าย
7. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาวิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์	สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่ 10 กันยายน 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอดอยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ - ได้ผลงานผลิตภัณฑ์ที่คัดเลือกไว้ แสดงนิทรรศการ เพื่อการจัด จำหน่าย
8. การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการจัดการ การผลิต ด้านการตลาด และออกแบบตกแต่งร้านค้า	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เชียงใหม่ / สถานีพื้น ห้องประชุม โรงเรียนอำเภอดอยสะเก็ด 1-2 ตุลาคม 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอดอยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้ผลสรุปเกี่ยวกับแนวทาง การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ - ทราบถึงปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อการแก้ไขปัญห - ได้เอกสารความก้าวหน้า

			ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
9. การเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 3 การวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรค การปฏิบัติงาน	ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล อำเภอค้อยสะเกต 28 ตุลาคม 2551	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอค้อยสะเกต นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้ผลการวิเคราะห์เพื่อที่จะเป็น แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต่อไป - ได้ทราบถึงผลการพัฒนา ของแต่ละกลุ่ม
10. การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพัฒนาแล้วไปวิเคราะห์ โดยผู้เชี่ยวชาญ	ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ 4 พฤศจิกายน 2551	กรรมการตรวจสอบ ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอค้อยสะเกต นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ผลจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามหลักเกณฑ์ OTOP - วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในอนาคต
11. นำไปทดลองวางจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประเมินผลโดยให้ประชาชน ทำการประชาพิจารณ์	สถานที่ท่องเที่ยวทั่วไป ในจังหวัดเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2551	กลุ่มอาชีพในอำเภอค้อยสะเกต และเจ้าของร้านค้าทั่วไป ผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- พัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ ของชุมชน - แก้ไขปัญหาความยากจน - จัดหาแหล่งจัดจำหน่ายสินค้า
12. ประเมินสรุปผลการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หาแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพสินค้า ตามความต้องการของท้องตลาด ถ้าการจำหน่ายประสบผลสำเร็จ ต่อไปชุมชน นำผลิตภัณฑ์ จำหน่าย โดยออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด	ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล อำเภอค้อยสะเกต 27 พฤศจิกายน 2551	ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอ ค้อยสะเกต นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ผลสรุปการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ สินค้า ตามความต้องการของ ท้องตลาด - ความร่วมมือ ร่วมแรงกันชุมชน
13. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 4 ประเมินสรุปผล การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนา คุณภาพ การจัดจำหน่าย เพื่อดึงดูดลูกค้า	ณ ห้องประชุมเทศบาล ตำบลค้อยสะเกต 3 มีนาคม 2552	วิทยากรท้องถิ่น ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพในอำเภอค้อยสะเกต นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- ได้เอกสารความก้าวหน้าจาก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ - ได้ข้อสรุปผลจากการจัดจำหน่าย

			ในเรื่องความต้องการของท้องถิ่น - ทราบถึงปัญหา และแนวทางแก้ไข - ได้ข้อสรุปผลจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไข ปัญหาความยากจนของชุมชน
14. การจัดนิทรรศการ 14.1 การจัดนิทรรศการ ณ ลานหน้าที่ว่าการ อำเภอค้อยสะเก็ด	การจัดนิทรรศการ ณ ลานหน้าที่ว่าการ อำเภอค้อยสะเก็ด วันที่ 1-9 เมษายน พ.ศ.2552	กลุ่มอาชีพในอำเภอค้อยสะเก็ด และเจ้าของร้านค้าทั่วไป ผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	-การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ -การเผยแพร่ความรู้ -สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ -แสดงผลงานที่ผ่านการพัฒนาใน ขั้นตอนสุดท้ายมาทดลองจัดจำหน่าย
15. สรุปทบทวนกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 15.1 สรุปทบทวนกระบวนการของโครงการ วิจัย เพื่อหาแนวทางในการต่อยอดการวิจัยครั้งต่อไป 15.2 สรุปผลการวิจัย จัดพิมพ์รูปเล่ม จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ และเว็บไซต์ (มีในส่วนกิจกรรมในการวิจัย)	ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาล อำเภอค้อยสะเก็ด/ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ 3 มีนาคม 2552 – 29 เมษายน 2552	ผู้วิจัย กลุ่มอาชีพ ในอำเภอ ค้อยสะเก็ด นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา	- แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - แนวทางการจัดจำหน่าย - แนวทางความเป็นไปได้ใน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต่อการดำเนิน ธุรกิจ - ได้งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 20 เล่ม - สรุปงานวิจัย - ได้สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์

3. ประชากรที่ศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่วิจัย คือ ตำบลเชิงค้อยและตำบลตลาดขวัญ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมในครั้งนี้ ได้แก่

3.1 นักวิจัยท้องถิ่นในตำบลเชิงค้อย และตำบลตลาดขวัญ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จากกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ ตำบลเชิงค้อย และตำบลตลาดขวัญ 9 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องดัดหัวเหลืองผสมงา 2) ผลิตภัณฑ์เครื่องดัดชนิดผงสำเร็จรูป 3) ผลิตภัณฑ์ขนมกละแมกะทิของแปรรูปอาหารบ้านหนองบัวพระเจ้าหลวง 4) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพรลูกประคบ 5) ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจเชือก ของ หจก. แสนหา 6) ผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอชาวเขา ของร้านหนึ่งสยามเครื่องหนึ่ง 7) ผลิตภัณฑ์กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือ จักสานงานฝีมือ 8) ผลิตภัณฑ์ไข่เค็มกลุ่มผลิตภัณฑ์ไข่เค็ม บ้านบ่อหิน 9) ผลิตภัณฑ์สมุนไพรลูกประคบชาสมุนไพรดอกคำฝอยและดอกไม้จันทน์กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ในตำบลเชิงค้อย และตำบลตลาดขวัญ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลิตภัณฑ์ชุมชนเหล่านี้ล้วนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สืบทอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคเหนือ

3.2 คณะกรรมการ และบุคลากรของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด

3.3 บุคคลที่เป็นครูภูมิปัญญาของตำบลดอยสะเก็ด

3.4 ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และตัวแทนประชาชน จากตำบลดอยสะเก็ด

3.5 คณะผู้วิจัย นักศึกษาด้านวิชาศิลปกรรมจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

4. กิจกรรมในการวิจัย

ในการดำเนินกิจกรรมการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนในแผนงานวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 การจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 1 ประชุมทีมวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานวิจัย ระหว่างผู้วิจัย ผู้นำท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่น และนักศึกษา

4.1.1 กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องโครงการวิจัยระหว่างผู้วิจัย ผู้นำท้องถิ่น นักวิจัยท้องถิ่นและนักศึกษา เพื่อให้ผู้ช่วยนักวิจัย หรือนักวิจัยในชุมชน รวมถึงกลุ่มอาชีพที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ

4.1.2 วิธีการดำเนินกิจกรรมได้แก่การจัดการประชุม เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงการวิจัย การจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อคั่นหานักวิจัยในชุมชน และกลุ่มอาชีพที่มีความประสงค์ เข้าร่วมโครงการ

4.1.3 ระยะเวลาดำเนินการวันที่ 13 มีนาคม 2551

4.1.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.1.5 สถานที่ ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลอำเภอดอยสะเก็ด

4.1.6 ผลที่ได้จากการประชุมในครั้งนี้ ทำให้ได้กลุ่มอาชีพที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ ตำบลเชิงคอย และตำบลตลาดขวัญ 9 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำผลไม้ผสมสมุนไพร 2) ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำผลไม้สำเร็จรูป 3) ผลิตภัณฑ์ขนมกาสะแมกะทิ ของแปรรูปอาหารบ้านหนองบัวพระเจ้าหลวง 4) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 5) ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจเชือก หัก. แสนฮา 6) ผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอชาวเขาร้านหนึ่งสยามเครื่องหนัง 7) ผลิตภัณฑ์กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือ จักสาน งานฝีมือ 8) ผลิตภัณฑ์ไข่เค็ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไข่เค็มบ้านบ่อหิน 9) ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 10) ผลิตภัณฑ์ดอกไม้จันทน์ของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ประธานกลุ่มอาชีพ ของทุกกลุ่มยินดีร่วมเป็นผู้ช่วยนักวิจัยในชุมชน การจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 1 ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 การจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 1

4.2 ศึกษาจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

4.2.1 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มอาชีพที่เข้าร่วมโครงการได้ศึกษาดูงานกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จตามกำหนด โดยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานแหล่งประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ในตำบลบ้านแหวน จังหวัดเชียงใหม่

4.2.2 ขั้นตอนในการทำกิจกรรม ได้แก่ การมอบหมายให้กลุ่มอาชีพจัดทำ เครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ (SWOT) ของกลุ่มนำเสนอต่อที่ประชุม จากนั้นร่วมกันกำหนดสถานที่ศึกษาดูงาน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา และเสริมจุดแข็งของกลุ่ม

4.2.3 ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 4 มิถุนายน 2551

4.2.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.2.5 สถานที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่

4.2.6 ผลที่ได้จากการศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มอาชีพเล็งเห็นความสำคัญของการไปศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ของตนเอง เพราะมีความเชื่อว่าคนในพื้นที่เดียวกันจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการเริ่มต้น และจากการสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ข้อสรุป ดังนี้

- 1) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
  - 2) การรวมทุนมักจะเป็นปัญหาในการบริหารจัดการในระยะยาว
  - 3) การจัดการด้านการตลาดต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้
  - 4) ผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำสูง มีเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ หาแนวทางที่จะสนับสนุนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
  - 5) วัสดุที่ใช้ในการผลิตไม่สามารถจัดหาได้จากท้องถิ่นทั้งหมด ต้องมีเครือข่าย โดยอาศัยความร่วมมือของคนในกลุ่ม ผู้นำหรือประธานกลุ่มจะต้อง เป็นผู้ประสานงาน ช่วยให้กลุ่มมีความรู้เรื่องที่มาของแหล่งวัตถุดิบต่าง ๆ โดยศึกษาดูงานจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ
- ดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 ศึกษาดูงานจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

4.3 การจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 2 เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการ โดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาวิเคราะห์ และหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.3.1 วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่ม ให้ผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด และได้มาตรฐาน

4.3.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ จัดอบรมการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อร่วมวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเครือข่าย

4.3.3 ระยะเวลาการดำเนินการวันที่ 18 มิถุนายน 2551

4.3.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน คณะผู้วิจัย นักศึกษาและผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.3.5 สถานที่ ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านเชิงคอย อำเภอคอยสะแก

4.3.6 ผลที่ได้จากการอบรมพบว่า กลุ่มอาชีพ มีเล็งเห็นความสำคัญของความรู้ที่ได้รับจากการอบรมในครั้งนี้ และสามารถนำความรู้รวมทั้งข้อสรุปจากผลการอภิปรายเพื่อนำไปปรับใช้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฐานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่นได้ต่อไปโดยการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาวิเคราะห์ และหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 การจัดเวทีครั้งที่ 2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาวิเคราะห์ เพื่อหาทางพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.4 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์

4.4.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มผู้ประกอบการทั้ง 5 กลุ่ม ได้รับการอบรมในด้านกลวิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามชนิดสินค้าของตนเอง และเพื่อให้กลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ตลอดจนเป็นการสร้างเครือข่ายในกลุ่มอาชีพ

4.4.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ

4.4.3 ระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 10 กันยายน 2551

4.4.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มธุรกิจชุมชน คณะผู้วิจัย นักศึกษา และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.4.5 สถานที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่

4.4.6 ผลที่ได้จากการจัดอบรมพบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนไปสู่มาตรฐานสินค้าชุมชน

ผลที่ได้นั้นพบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์มีความกระตือรือร้น จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนไปสู่มาตรฐานสินค้าชุมชนและได้เสนอโครงการพัฒนาดังตัวอย่าง การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์

4.5 การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการจัดการผลิตและด้านการตลาด

4.5.1 วัตถุประสงค์เพื่อการถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการด้านการจัดการการตลาด ตลอดจนการออกแบบตกแต่งร้านค้า (เอกสารที่แจกในการอบรมส่วนหนึ่งอยู่ใน บทที่ 2)

4.5.2 วิธีดำเนินการกิจกรรม คือ การจัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ

4.5.3 ระยะเวลาดำเนินการวันที่ 1-2 ตุลาคม 2551

4.5.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.5.6 สถานที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่และภายในห้องประชุมโรงเรียนบ้านเชิงดอย อำเภอคอดอยสะเก็ด

4.5.7 ผลที่ได้จากการดำเนินงาน คือ กลุ่มธุรกิจชุมชนทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในการนำเสนอสินค้าให้เป็นที่น่าสนใจ มีแหล่งส่งสินค้าได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ถนนคนเดินจังหวัดเชียงใหม่ ถนนคนเดินสันกำแพง ถนนคนเดินเดินวัวลาย ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าโลตัสงานไม้ดอกไม้ประดับจังหวัดเชียงใหม่ สวนพฤกษศาสตร์ (พืชสวนโลก) และงานเทศกาลต่าง ๆ

การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการจัดการผลิต การตลาดเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการด้านการจัดการการตลาด ตลอดจนการออกแบบตกแต่งร้านค้า ดังภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการจัดการผลิต การตลาด

4.6 การจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 3 การวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงาน

4.6.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงาน

4.6.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม คือ จัดอบรมถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเครือข่าย

4.6.3 ระยะเวลาดำเนินการวันที่ 28 ตุลาคม 2551

4.6.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.6.5 สถานที่ ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านเชิงดอย อำเภอคอดอยสะเก็ด

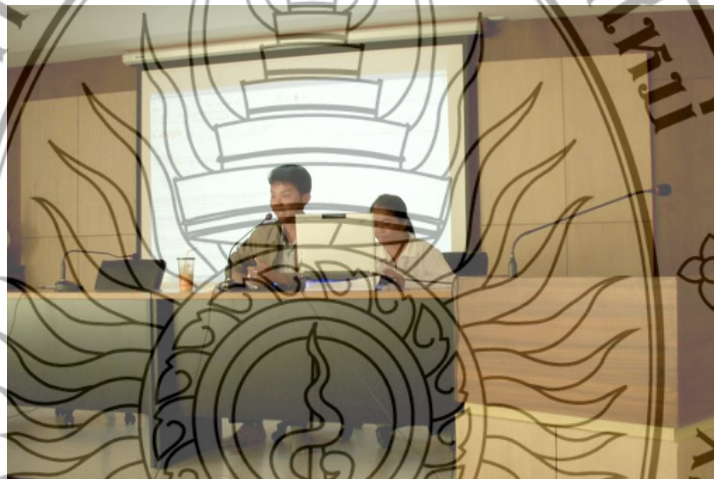
4.6.6 ผลที่ได้จากการดำเนินคือ วิเคราะห์เพื่อที่เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป รวมทั้งผลการพัฒนาของแต่ละกลุ่มอาชีพทุกกลุ่มที่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเรื่องความสำเร็จในการดำเนินงาน และอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมการแก้ปัญหาปรับวิธีคิด และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คู่มือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นต่อไป สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 การวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหา และอุปสรรค การปฏิบัติงาน

ความสำเร็จ	วิเคราะห์แนวทาง	อุปสรรค	วิธีแก้ไข
การมีส่วนร่วม	ขอความร่วมมือ ร่วมแรงจากผู้ ที่สนใจ และต้องการมีอาชีพ และรวมหุ้นจากผู้สนใจ ลงทุน	กลุ่มอาชีพมีภาระส่วนตัว ทำให้มาไม่ตรงต่อเวลา และค่าตอบแทนที่ได้ ไม่จูงใจ	บริหารจัดการกลุ่มอาชีพ ให้อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะงาน แบบเดียวกัน เช่น กลุ่มอาชีพ รวมทุนกลุ่มปฏิบัติงาน และจัดทำแนวปฏิบัติ ให้ชัดเจน
พัฒนาการออกแบบ ผลิตภัณฑ์	ศึกษาแนวโน้ม ความต้องการ ของการตลาดรูปแบบ การออกแบบผลิตภัณฑ์	มีผู้ลอกเลียนแบบมากขึ้น และยังสามารถเลียนแบบ ได้ดี โดยพัฒนาให้ดีกว่า ของเดิมที่เลียนแบบมา และจำหน่ายในราคา ที่ถูกกว่า	เข้ารับการฝึกอบรม และร่วม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ
การออกแบบ และ การตกแต่งร้านค้า	ศึกษาทำความเข้าใจ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ของตนเอง รวมถึง การออกแบบตกแต่ง ร้านค้าให้เหมาะสม	กฎเกณฑ์ในการทำความเข้าใจ ค่อนข้างยุ่งยาก การเรียนรู้สามารถทำได้ ไม่ดีพอ อันเนื่องมาจาก อายุ และระยะเวลา ในการเรียนรู้	เข้ารับการอบรมระยะสั้น โดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งให้ คำปรึกษาเฉพาะ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
การบริหารจัดการ การตลาด	เพื่อสร้างเครือข่ายด้าน วัตถุ แลกเปลี่ยนสินค้า และแหล่งขายสินค้า	หาแหล่งขายสินค้าไม่ได้ อีกทั้งยังขาดเงินทุน หมุนเวียน	สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยน สินค้า ผลัดสินค้าให้ได้ มาตรฐาน และเพื่อศึกษา การเป็นนักธุรกิจ
กลวิธีการขาย	เพื่อจูงใจลูกค้า ให้ซื้อ	ลูกค้าเดินดูแต่ไม่ซื้อ	ผลิตภัณฑ์ต้องได้มาตรฐาน

	สินค้า และเพื่อ การโฆษณาสินค้าให้ เป็นที่รู้จักมากขึ้น	อีกทั้งยังต่อรองราคามาก	มีการกำหนดราคา ขนาดสินค้า พร้อมทั้งฝึกทักษะการพูด มารยาท ความอดทน และขี้มั่นยืนอยู่เสมอ

จากการจัดเวทีการจัดการความรู้ครั้งที่ 3 การวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงานดังภาพที่ 3.7

ภาพที่ 3.7 การจัดเวทีจัดการความรู้ครั้งที่ 3 วิเคราะห์ผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา

4.7 การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพัฒนาแล้วไปวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญ

4.7.1 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มอาชีพมีแนวความคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์การคัดสรรที่ตั้งไว้ และดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.7.2 เพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนด วิธีการดำเนินกิจกรรม คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตน แล้วจัดทำมาตรฐาน เพื่อจะนำไปปรับ ให้ได้ตามเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่จากนั้นนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ส่งให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัด เพื่อรับการคัดสรร ซึ่งจะมีหลักเกณฑ์ องค์ประกอบรวมทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วน ก ด้านผลิตภัณฑ์ และความเข้มแข็งของชุมชน (30 คะแนน)

ประเด็นที่ 1 ด้านการผลิต

ประเด็นที่ 2 ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ประเด็นที่ 3 ด้านความเข้มแข็งของชุมชน

ส่วน ข ด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด(30 คะแนน)

ประเด็นที่ 1 ด้านการตลาด

ประเด็นที่ 2 ด้านเรื่องราว หรือตำนานของผลิตภัณฑ์

ส่วน ค หลักเกณฑ์การพิจารณาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ (40 คะแนน)

คุณสมบัติของผู้ผลิต

1. เป็นผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีชื่อในการสำรวจ และมีชื่อในการลงทะเบียนผู้ผลิต /ผู้ประกอบการ OTOP ของจังหวัด
2. ผลิตภัณฑ์ที่ส่งเข้าคัดสรร เป็นผลิตภัณฑ์ ที่ได้แจ้งไว้ในการสำรวจ และลงทะเบียนผู้ผลิต /ผู้ประกอบการ OTOP
3. ผลิตภัณฑ์ที่ส่งเข้าคัดสรร ต้องผ่านการรับรองมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด หรือผ่านการรับรองมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ออ. มพข. มอก. ฮาตาล คิว(Qmark) GAP GMP HACCP และมาตรฐานอินทรีย์ เป็นต้น
4. ผู้ผลิต / ผู้ประกอบการสินค้า OTOP ส่งสมัครเข้าคัดสรร ได้รายละเอียด 1 ผลิตภัณฑ์หลัก

ประเภทผลิตภัณฑ์ที่คัดสรร

1. ประเภทอาหาร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตร อาหารแปรรูป ที่ได้รับมาตรฐานออ. GAP GMP HACCP Qmark มพข. มอก. มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ฮาตาล ทั้งยังต้องมีบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายทั่วไป ประกอบด้วย ผลผลิตทางการเกษตรที่บริโภค เช่น พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น ผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบผ่านกระบวนการแปรรูปเบื้องต้น เช่น ข้าวสาร เนื้อสัตว์สด อาหารประมงสด อาหารแปรรูปกึ่งสำเร็จรูป และ สำเร็จรูป
2. ประเภทเครื่องดื่ม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่ม ที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุราแช่ สุรากลั่น เช่น สาโท อุ ไวน์ เหล้าขาว 35-40 ดีกรี เป็นต้น และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม ประเภทพร้อมดื่ม ผลิตภัณฑ์ประเภทชงละลาย และผลิตภัณฑ์ประเภทชง เช่น น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร ชิงผงสำเร็จรูป มะตูมผง และชาใบหม่อน ชาจีน เป็นต้น
3. ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย หมายถึง ผ้าทอ และผ้าถักที่ได้จากเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยสังเคราะห์ ผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า เครื่องประดับตกแต่งร่างกาย จากวัสดุทุกประเภท ได้แก่ เครื่องแต่งกาย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประดับตกแต่งร่างกาย จากวัสดุทุกประเภท เพื่อประโยชน์ใช้สอย และความสวยงาม

4. ประเภทของใช้ของตกแต่ง และของที่ระลึก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีไว้ใช้ หรือตกแต่งประดับในบ้าน สถานที่ต่าง ๆ เครื่องใช้สอย หรือเครื่องเรือน ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการใช้สอยตกแต่ง หรือให้เป็นของขวัญ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้ หรือใช้ประดับตกแต่งร่างกาย และสินค้านั้นต้องไม่ผลิตโดยเครื่องจักรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในลักษณะของโรงงานที่ใช้เครื่องจักรเป็นหลัก ใช้แรงงานคนเสริมโดยไม่ใช้ฝีมือในการผลิตของคน ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก แบ่งออกเป็น 7 ประเภทได้แก่

ไม้ หมายถึง ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึกที่มีวัสดุจากไม้เป็นหลัก คือ ไม้แกะสลักเฟอร์นิเจอร์ ก่องไม้ เป็นต้น

จักสาน ถักสาน หมายถึง ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึกที่มีวัสดุที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ หรือวัสดุสังเคราะห์ใด ๆ เช่น พลาสติก นำมาจักสาน หรือถักสาน ถักทอเป็นรูปร่าง เช่น ตะกร้า กระชูดสาน เกือก ที่รองจานทำจากเกือก ที่ใส่ของจากพลาสติกสาน เป็นต้น

ดอกไม้ประดิษฐ์จากกระดาษสา หมายถึง ดอกไม้ต้นไม้อัดกล้วยไม้ ผลไม้ ที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ แต่ทำจากวัสดุต่าง ๆ เพื่อเลียนแบบธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก มีวัสดุที่ทำจากกระดาษสาเป็นหลัก เช่น ดอกกระดาษ ก่องกระดาษสา ต้นไม้ประดิษฐ์ ผลไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

โลหะ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ของตกแต่งของที่ระลึกที่ทำ จากโลหะต่าง ๆ เช่น เงิน ทองเหลือง ดีบุก สแตนเลส ทอง สังกะสี เป็นต้น เป็นส่วนประกอบหลัก เช่น ช้อนส้อม มีด ผลิตภัณฑ์ภาชนะที่ใช้โลหะ ภาชนะที่ทำจากสแตนเลสทาบ และทองเหลืองชุบฟิวเตอร์ บรอนซ์ แกะสลักที่ใช้ตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น

เซรามิก เครื่องปั้นดินเผา หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีการนำวัสดุประเภทดิน ลินแร่ นำไปขึ้นรูป และนำไปเผาด้วยความร้อนสูง เพื่อเป็นภาชนะของใช้ของตกแต่งของที่ระลึกเช่น เบญจรงค์ ถ้วยชาม ภาชนะกระเบื้อง เซรามิก โอ่ง อ่าง และกระถางต่าง ๆ เป็นต้น

เคหะสิ่งทอ หมายถึง ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก ที่มีวัสดุ ทำจากผ้า มีการตัดเย็บ เช่น ชุดเครื่องนอน พรมเช็ดเท้า และผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น

และอื่น ๆ ได้แก่ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้วัสดุอื่นใด นอกเหนือจากข้อ 1- 6 เช่น ทำจากพลาสติก เรซิน แก้ว เทียน รูปวาด เปเปอร์มาเช่ กระฉก และซีเมนต์ เป็นต้น

5. ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบอ้างใช้ประโยชน์ ส่งผลต่อสุขภาพได้แก่ ยาจากสมุนไพร เครื่องสำอาง

สมุนไพร วัตถุดิบที่ใช้น้ำในบ่อน้ำ เช่น น้ำยาล้างจานสมุนไพร สมุนไพรไล่ หรือกำจัดแมลง และรวมถึงผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ใช้ทางการแพทย์ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีปัญหาการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ให้พิจารณาจัดประเภทผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ หรือประโยชน์ในการใช้สอย การจัดระดับผลิตภัณฑ์

การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ในปี พ.ศ.2549 จะดำเนินการ คัดสรรในระดับประเทศเท่านั้น โดยใช้หลักเกณฑ์เฉพาะแต่ละประเภทผลิตภัณฑ์ (Specific Criteria) ซึ่งกำหนดคะแนนรวมไว้ 100 คะแนน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ด้าน คือ หลักเกณฑ์ด้านผลิตภัณฑ์ และความเข้มแข็งของชุมชนหลักเกณฑ์ ด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด และหลักเกณฑ์ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ซึ่งจะนำมากำหนดกรอบในการจัดระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) ออกเป็น 5 ระดับ ตามค่าคะแนน

เป็นการจัดมาตรฐาน ด้านการผลิต การออกแบบ และมาตรฐานของผู้ประกอบการเอง ซึ่งจะมีเกณฑ์ที่ตัดสินระดับชั้นของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการจะเป็นผู้ให้คะแนน และลงความเห็น โดยผู้ประกอบการทั้งหลายจำเป็นต้องรักษากฎเกณฑ์ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อเข้าสู่การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ให้ได้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขัน

1. ระดับ 5 ดาว ★ ★ ★ ★ ★ (ได้คะแนนตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ หรือมีศักยภาพในการส่งออก
2. ระดับ 4 ดาว ★ ★ ★ ★ (ได้คะแนนระหว่าง 80 - 89 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ และสามารถพัฒนาสู่สากลได้
3. ระดับ 3 ดาว ★ ★ ★ (ได้คะแนนระหว่าง 70 - 79 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาวได้
4. ระดับ 2 ดาว ★ ★ (ได้คะแนนระหว่าง 50 - 69 คะแนน) เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ
5. ระดับ 1 ดาว ★ (ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน) เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนา สู่ระดับ 2 ดาวได้ เนื่องจากมีจุดอ่อนมาก และยากต่อการพัฒนา

สรุปได้ว่า “การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยปี พ.ศ.2549” นับเป็นโครงการในการคัดสรรผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการทั้งหลาย เพื่อเป็นการจัดมาตรฐานด้านการผลิต การออกแบบ และมาตรฐานของผู้ประกอบการเอง ซึ่งจะมีเกณฑ์ที่ตัดสินระดับชั้นของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการจะเป็นผู้ให้คะแนน และลงความเห็น

โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องรักษาคุณภาพและต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อเข้าสู่การค้าสร
 ุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ให้ได้เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขัน

4.7.3 ระยะเวลาดำเนินการวันที่ 4 พฤศจิกายน 2551

4.7.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.7.5 สถานที่ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

4.7.6 ผลที่ได้จากการดำเนินงาน คู่มือ (บทที่ 6)

4.8 การจัดเวทีเพื่อนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองจำหน่ายเป็นการนำผลิตภัณฑ์ ที่ได้พัฒนาแล้ว
 วางจำหน่ายตามสถานที่จัดงานจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประเมินผล
 โดยให้ประชาชนทำการ ประชาพิจารณ์

4.8.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพัฒนาแล้ววางจำหน่าย
 ตามสถานที่จัดงานต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประเมินผล โดยให้ประชาชนทำประชาพิจารณ์

4.8.2 วิธีดำเนินกิจกรรม คือ การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาแล้ว วางจำหน่ายตามสถานที่
 ท้องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

4.8.3 ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2551

4.8.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.8.5 สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่

4.8.6 ผลที่ได้จากการดำเนินงาน พบว่า ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะต้องมีการพัฒนาหลายด้าน
 อยู่เสมอโดยเฉพาะด้านการออกแบบ กลุ่มอาชีพเกิดความคิดในการทำงานว่าต้องร่วมกัน ทำกิจกรรม
 มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ดังภาพที่ 3.8

ภาพที่ 3.8 ผลิตภัณฑ์ ที่ได้จากการพัฒนาแล้วประเมินผล
 โดยให้ประชาชนทำการ ประชาพิจารณ์

4.9 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 4 ประเมินสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนาคุณภาพ และการจัดจำหน่าย เพื่อดึงดูดลูกค้า

4.9.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกลวิธีจัดตกแต่งหน้าร้าน วิถีชุมชนให้ลูกค้าเข้ามาในร้าน และสร้าง ความประทับใจให้กับลูกค้า ในการตกลงใจเลือกซื้อสินค้า (เอกสารการจัดตกแต่งหน้าร้านที่แจกให้กลุ่มผู้ประกอบการอยู่ในบทที่ 2)

4.9.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม คือ โดยจัดอบรมจากวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์การจัดหน้าร้าน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกลุ่มต่าง ๆ

4.9.3 ระยะเวลาดำเนินการวันที่ 3 มีนาคม 2552

4.9.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.9.5 สถานที่ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด

4.9.6 ผลที่ได้จากการดำเนิน คือ ผู้เข้าร่วมการอบรมได้รับความรู้เรื่องการจัดหน้าร้าน เพื่อดึงดูดลูกค้า ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างกัน ประเมินสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนาคุณภาพ และการจัดจำหน่ายสินค้า เพื่อดึงดูดลูกค้า ดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.9 ประเมินสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนาคุณภาพ การจัดหน้าร้าน และจำหน่ายสินค้า เพื่อดึงดูดลูกค้า

4.10 การจัดนิทรรศการ เป็นการนำผลงานของผู้ประกอบการ ไปจัดแสดง ดังนี้

4.10.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนามาจัดนิทรรศการ

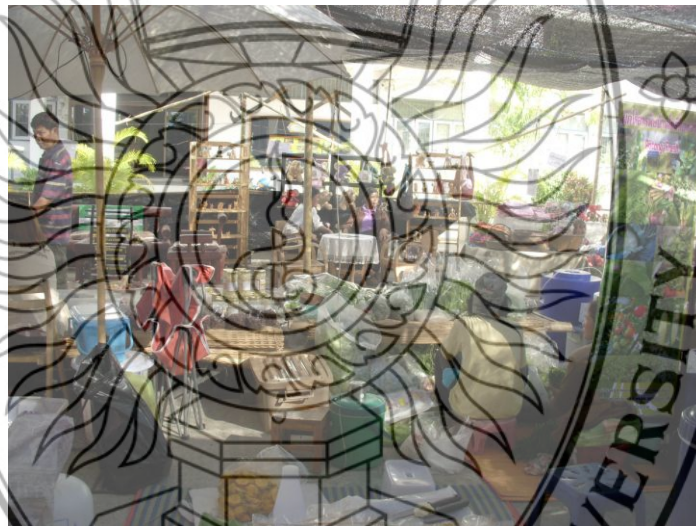
4.10.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม คือ การจัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการพัฒนาและการทดลองจัดจำหน่ายแล้ว โดยจัดนิทรรศการ ณ ลานหน้าที่ว่าอาคารอเนกประสงค์ของผู้ประกอบการจัดจำหน่าย และสาธิตการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในงาน

4.10.3 ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 1-9 เมษายน พ.ศ.2552

4.10.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.10.5 สถานที่จัดนิทรรศการ ณ ลานหน้าที่ว่าอาคารอเนกประสงค์

4.10.6 ผลที่ได้จากการดำเนินพบว่า ได้รับเสียงตอบรับจากผู้เข้าชมผลงานดี เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ การเผยแพร่ความรู้ สาธิตการทำผลิตภัณฑ์และแสดงผลงานที่ผ่าน การพัฒนาในขั้นตอนสุดท้ายมาทดลองจัดจำหน่าย ซึ่งจะส่งผลในด้านการพัฒนา ด้านอื่นตามมา ดังภาพเป็นการนำผลงาน ไปจัดแสดง ณ ลานหน้าที่ว่าอาคารอเนกประสงค์ เป็นการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ความรู้สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ ดังภาพที่ 3.10

ภาพที่ 3.10 การจัดนิทรรศการ เป็นการนำผลงานของผู้ประกอบการที่พัฒนาแล้วไปจัดแสดงทดลองจัดจำหน่าย

4.11 สรุปบทเรียนกระบวนการจัดการความรู้

4.11.1 กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สรุปบทเรียนกระบวนการจัดการความรู้ และศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมต่างๆ

4.11.2 วิธีการดำเนินกิจกรรม คือ การจัดเสวนาที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.11.3 ระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 มีนาคม 2552- 29 เมษายน 2552

4.11.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปทั้งหมด

4.11.5 สถานที่ ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลอำเภอดอยสะเก็ด/ หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

4.11.6 ผลที่ได้จากการดำเนินพบว่า ผู้ประกอบการเกิดความคิดในการทำงานว่าต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลช่วยเหลือกัน ตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ และธุรกิจชุมชนของตำบล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย มีดังนี้

5.1.1 การเตรียมการวิจัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ตลอดจนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ร่วมกิจกรรม ได้เก็บข้อมูลจากการจัดเวทีชุมชน การสัมภาษณ์ แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ จากการจัดเวทีชุมชน ตลอดจนศึกษาพื้นที่เป็นระยะ พร้อมทั้ง จัดบันทึกในรูปเอกสาร เก็บบันทึกด้วยแถบเสียง วิดีทัศน์ ภาพถ่าย การรวบรวมข้อมูลในลักษณะเป็นระบบ และการบันทึกถ้อยคำในรูปแบบเอกสาร

5.1.2 การดำเนินการวิจัย ในการศึกษาพื้นที่เชิงลึก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินการวิจัยตามตารางปฏิบัติการ (Action Plan) โดยการเก็บข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาชุมชน การนำเสนอรายงานความก้าวหน้า วิเคราะห์ผลงานนักศึกษาต่อชุมชน การสะท้อนความคิดเห็นของชุมชนด้วยการจัดเวทีเสวนา และการประชุมกลุ่มย่อย แบบไม่เป็นทางการ แล้วจัดบันทึกข้อมูลที่ได้โดยกรบันทึกเอกสาร การบันทึกโดยใช้แถบเสียง การบันทึกภาพ การจัดระบบข้อมูล และการบันทึกถ้อยคำในรูปแบบเอกสาร

5.1.3 การจัดเวทีการจัดการความรู้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ และเครื่องมือ ได้แก่แบบประเมินความพึงพอใจการสังเกตระหว่างการดำเนินกิจกรรม การสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดบันทึกในรูปแบบบันทึกเอกสาร และการบันทึกโดยใช้แถบเสียง การบันทึกภาพ ระหว่างการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะ

5.1.4 การศึกษาดูงาน สำหรับการศึกษาดูงานนั้น ผู้ประกอบการร่วมกำหนดประเด็นไว้ก่อน แล้วนำความรู้ที่ได้มาสรุปเป็นความรู้ ที่ได้รับในภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บเป็นข้อมูลเพื่อนำมาบันทึกในรูปแบบการจดบันทึกเอกสาร และการบันทึกภาพระหว่างการดำเนินกิจกรรม

5.1.5 สรุปบทเรียนกระบวนการของโครงการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสรุปบทเรียนที่ได้รับจากโครงการวิจัยคือ แบบประเมินความพึงพอใจ การสัมภาษณ์รายกลุ่ม และการบันทึกภาพ ซึ่งการเก็บข้อมูลนี้ยังใช้วิธีเดียวกันในขั้นตอนการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ

ติดตามการดำเนินโครงการของแต่ละกลุ่มด้วย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ จดบันทึกในรูปแบบเอกสาร การบันทึกภาพ การบันทึกวีดิทัศน์ ระหว่างการดำเนินกิจกรรมส่วนข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจนำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลที่ทำการศึกษา และการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาตามขั้นตอนตามลำดับ คือ

5.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source Data) เป็นการศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับ ตำรารายงานการวิจัย บทความต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น

5.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source Data) ได้แก่ การศึกษาโดยจากกลุ่มตัวอย่าง ในชุมชนที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มธุรกิจชุมชนทั้ง 9 กลุ่มผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ตำบลเชิงดอย ตำบลตลาดขวัญ อำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีการหาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) จากการสังเกต สัมภาษณ์
- 2) การใช้แบบสอบถาม
- 3) การจัดเวที
- 4) การปฏิบัติการ และทดสอบ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

5.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 100 ชุด จากกลุ่มผู้ประกอบการตำบลเชิงดอย และตำบลตลาดขวัญ อำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งข้อมูลเป็น 8 ส่วน ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed-End Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-End Question) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการทำผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 5 ข้อมูลของโครงการ

ส่วนที่ 6 ส่วนของการผลิต

ส่วนที่ 7 ส่วนของการตลาด

ส่วนที่ 8 เสนอวิเคราะห์ศักยภาพด้านการผลิตของธุรกิจชุมชน

นอกจากนั้นยังมีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันของทุกฝ่าย

2) การสังเกตการณ์ทำผลิตภัณฑ์ตามขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งการใช้วัสดุอุปกรณ์ การผลิต และการตลาด

3) การอบรมโดยเชิญวิทยากร เพื่อให้ความรู้ด้านการออกแบบ การพัฒนา ผลิตภัณฑ์

4) การศึกษาดูงานตามแหล่งประกอบการ และการความรู้ จากการสัมมนา ตามแหล่งต่าง ๆ

5) การจัดประชุมกลุ่มย่อยเป็นการติดตามพัฒนาผลงาน แล้วจึงเริ่มประเมินผล ตามขั้นตอน

6) กลุ่มผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกันกับกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

6. การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการดำเนินงานจากการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีประชาคม การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ศึกษาเอกสาร องค์ความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่างๆ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกันเพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

6.1 ด้านแนวคิด หลักการ และทฤษฎี เป็นการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย ได้นำมารวบรวมไว้ตามหัวข้อของการศึกษาตามลำดับ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในด้านเนื้อหา

6.2 ด้านการจัดการความรู้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาริบทชุมชน เพื่อคืนความรู้ให้กับชุมชน สรุป และประมวลผล ดังนี้

6.2.1 การศึกษาพื้นที่เชิงลึก นับเป็นการค้นหาข้อมูลด้านศักยภาพ ด้านบริหารจัดการ การผลิตของท้องถิ่น ตลอดจนกระตุ้น และสร้างความร่วมมือเพื่อนำข้อมูลที่ได้ดำเนินงานจัดทำกิจกรรมขึ้นไป จากนั้นนำมาประมวลแล้ววิเคราะห์สรุปผล ตามจุดประสงค์ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้การวิธีการพรรณนา

6.2.2 การจัดเวทีการจัดการความรู้เป็นการประมวลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบทอดมาถึงกลุ่มอาชีพของแต่ละคน เพื่อนำมาแลกเปลี่ยน รวบรวมองค์ความรู้เข้าด้วยกันแล้วนำมาวิเคราะห์ ทำให้ได้รูปแบบเพื่อนำมาประมวลผล ต่าง ๆ จากการจดบันทึก การถ่ายภาพ การบันทึกด้วยฐานข้อมูลดิจิทัล เว็บไซต์ และจัดทำในรูปแบบของเอกสารต่าง ๆ

6.2.3 จากการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยผู้วิจัย (เป็นผู้สอนออกแบบ) รวมไปถึงวิทยากรด้านการออกแบบและนักศึกษาเพื่อใช้ผลงานการออกแบบที่ได้เป็นต้นแบบ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ประกอบการได้ดูเป็นตัวอย่าง จากนั้นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลงานการออกแบบที่ได้ว่าเหมาะสมหรือไม่ในการผลิต รวมทั้งความสามารถ ในการใช้งาน ความเหมาะสม ว่าสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง หรือไม่อย่างไร จึงเริ่มทำการปรับปรุงรูปแบบที่มีอยู่ โดยจะมีคณะกรรมการฝ่ายประเมินจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ประเมินได้ประเมินตามเกณฑ์การคัดสรรค์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดเชียงใหม่ แล้วจึงนำไปทดลองวางจำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อการประเมินผลอีกครั้ง โดยให้ประชาชน ทำการประชาพิจารณ์

6.2.4 การคืนความรู้สู่ชุมชน เป็นการนำปัญหาโจทย์วิจัยมาวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปฏิบัติการจริงตามขั้นตอน จนสามารถตอบโจทย์งานวิจัยที่ทำให้ได้องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการให้กับชุมชนนั้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวคิดการดำเนินงานต่อไป

